

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Η εξωτερική διάσταση του συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης της ΕΕ»

COM(2012) 153 final

(2013/C 11/15)

Εισηγητής: ο κ. **José María ZUFIAUR**

Στις 18 Απριλίου 2012, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την:

Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Η εξωτερική διάσταση του συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης της ΕΕ

COM(2012) 153 final

Το ειδικευμένο τμήμα «Εξωτερικές σχέσεις», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Οκτωβρίου 2012.

Κατά την 484η σύνοδο ολομέλειας, της 14ης και 15ης Νοεμβρίου 2012 (συνεδρίαση της 14ης Νοεμβρίου 2012), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 137 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 9 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Περίληψη και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, με τη συνεπόμενη αύξηση των εμπορικών συναλλαγών και των μεταναστευτικών ροών, απαιτεί τη διερεύνηση μιας διαδικασίας διεθνοποίησης των κοινωνικών κανόνων, έτσι ώστε οι πολίτες γενικά και ειδικότερα οι εργαζόμενοι, μετανάστες ή ντόπιοι, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους, να μην ζημιώνονται όσον αφορά τα δικαιώματά τους και να επωφελούνται από αυτό που θα μπορούσαμε να αποκαλέσουμε «κοινωνική παγκοσμιοποίηση». Πρόκειται για ζημίες και οφέλη που αφορούν και τις επιχειρήσεις.

1.2 Επομένως, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δημοσίευση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της ανακοίνωσης με τίτλο «Η εξωτερική διάσταση του συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης της ΕΕ». Η ανακοίνωση αυτή υπογραμμίζει τη σημασία μιας κοινής στρατηγικής της ΕΕ στον τομέα του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης έναντι τρίτων κρατών, με σεβασμό των εθνικών αρμοδιοτήτων και με διασφάλιση του απαιτούμενου συντονισμού και της συμβατότητας με το ενωσιακό δικαίο των διμερών συμβάσεων κοινωνικής ασφάλισης που υπογράφονται με τρίτες χώρες. Επίσης, ζητά να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, προκειμένου να αποκτήσουν τις πληροφορίες και τα μέσα που χρειάζονται για την ανάπτυξη μιας πολιτικής διεθνούς συντονισμού στον τομέα αυτό. Τέλος, επισημαίνει ότι τόσο οι επιχειρήσεις όσο και οι πολίτες από τρίτες χώρες γνωρίζουν ότι κάθε κράτος μέλος έχει το δικό του σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, το οποίο μπορεί να συνεπάγεται ορισμένα εμπόδια στην εγκατάστασή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

1.3 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την εξωτερική διάσταση των κανόνων συντονισμού που προβλέπεται στην ανακοίνωση και η οποία προωθεί τη συμπληρωματικότητα των εθνικών και των ενωσιακών προοπτικών, έτσι ώστε να αποφεύγονται οι ανισορροπίες, οι ελλείψεις και τα κενά.

1.4 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει την ποιοτική βελτίωση που έχει επέλθει με την υιοθέτηση των αποφάσεων σχετικά με τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης με το Μαρόκο, την Αλγερία, την Τυνησία, το Ισραήλ, την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και την Κροατία. Επίσης, καλεί το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να συνεχίσει προς την ίδια κατεύθυνση όσον αφορά τις προτεινόμενες αποφάσεις για το Μαυροβούνιο, τον Άγιο Μαρίνο, την Αλβανία και την Τουρκία.

1.5 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι είναι σκόπιμο να διευρυνθεί η συνολική ευρωπαϊκή προσέγγιση μέσω συμφωνιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες, σεβόμενες τις εθνικές αρμοδιότητες, θα περιορίζουν ορισμένες δυσλειτουργίες προερχόμενες από τις εθνικές προσεγγίσεις και θα βελτιώνουν τις προσφερόμενες ευκαιρίες για όλα τα κράτη μέλη.

1.6 Η ΕΟΚΕ καλεί το Συμβούλιο να δώσει εντολή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου, στο πλαίσιο των Συνθηκών, να προωθήσει τις διαπραγματεύσεις με τις αναδυόμενες δυνάμεις BRIC (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα), με τις βαλκανικές χώρες και τις γειτονικές χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, καθώς και με άλλα κράτη των οποίων μεγάλος αριθμός πολιτών εργάζεται στην επικράτεια της ΕΕ⁽¹⁾ και να ολοκληρώσει διεθνείς συμφωνίες κοινωνικής ασφάλισης που να εξασφαλίζουν την αμοιβαία προστασία των πολιτών της Ένωσης και των πολιτών των συμβαλλόμενων τρίτων χωρών. Ειδικότερα, υπενθυμίζει την ανάγκη προστασίας των πολιτών των κρατών εκείνων που, λόγω της γεωπολιτικής και οικονομικής τους κατάστασης, δεν θεωρούνται στρατηγικής σημασίας για την Ένωση και, κατά συνέπεια, μπορεί να βρίσκονται σε πιο μειονεκτική θέση.

⁽¹⁾ Περισσότεροι από 20 εκατ. πολίτες τρίτων χωρών εργάζονται στα διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ.

1.7 Η εξωτερική δράση της Ένωσης μπορεί να συμπληρωθεί σε αυτόν τον τομέα με την ανάπτυξη μιας πολυμερούς πολιτικής για τη σύσφιξη των σχέσεων με άλλες διεθνείς ή περιφερειακές υπερεθνικές οντότητες. Ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα της πολυπεριφερειακής συνεργασίας αυτής είναι η Ιβηροαμερικανική Σύμβαση για την Κοινωνική Ασφάλιση, στην οποία συμμετέχουν οι χώρες της Λατινικής Αμερικής, η Ισπανία και η Πορτογαλία. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Χιλιανής Προεδρίας της προσεχούς συνόδου κορυφής των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων ΕΕ – Λατινικής Αμερικής/Καραϊβικής (ΕΕ-ΛΑΚ) με στόχο τη βελτίωση της συνεργασίας των δύο μερών σχετικά με την κοινωνική ασφάλιση.

1.8 Η ΕΟΚΕ καλεί τα συμβούλια σύνδεσης μεταξύ της ΕΕ και των αντίστοιχων τρίτων χωρών να ολοκληρώσουν τις εργασίες τους με στόχο την οριστική έγκριση των αποφάσεων για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης που προβλέπονται στις συμφωνίες σύνδεσης και σταθεροποίησης με το Ισραήλ, την Τυνησία, την Αλγερία, το Μαρόκο, την Κροατία και την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας.

1.9 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ελπίδα ότι οι συμφωνίες σύνδεσης, εμπορικές ή οικονομικής εταιρικής σχέσης, υφιστάμενες ή μελλοντικές, θα περιλαμβάνουν διμερείς ρήτρες για την κοινωνική ασφάλιση, και ιδίως, για την ίση μεταχείριση, την εξαγωγή των συντάξεων και την εξάλειψη της διπλής καταβολής εισφορών.

1.10 Η ΕΟΚΕ προτείνει να επικεντρωθούν οι προσπάθειες της ΕΕ στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης ιδίως σε εκείνα τα κράτη που, αν και επιθυμούν την επίτευξη των στόχων που ορίζει η πρωτοβουλία της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) όσον αφορά ένα «ελάχιστο επίπεδο κοινωνικής προστασίας», χρειάζονται βοήθεια τόσο για την επίτευξη των απαιτούμενων κατώτατων ορίων όσο και για τη βελτίωσή τους. Έτσι, θα δοθεί η δυνατότητα να υπογραφούν διμερείς πράξεις περί κοινωνικής ασφάλισης με βάση τις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της διατήρησης των κεκτημένων δικαιωμάτων, της κατοχύρωσης των κτωμένων δικαιωμάτων και της διοικητικής συνεργασίας. Για τον σκοπό αυτό, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 883/2004 ⁽²⁾, η Σύμβαση 157 ⁽³⁾ και η Σύσταση 167 ⁽⁴⁾ της ΔΟΕ μπορούν, με τις απαραίτητες προσαρμογές, να χρησιμεύσουν ως πρότυπα.

1.11 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί όλες τις ισχύουσες διμερείς συμφωνίες που έχουν συναφθεί από τα κράτη μέλη με τρίτες χώρες, να ενημερώνει τακτικά τον κατάλογο των εν λόγω μέσων και να ελέγχει ότι η εφαρμογή τους είναι σύμφωνη με τις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη σχετική νομολογία.

2. Εισαγωγή

2.1 Η ΕΟΚΕ γνωρίζει ότι, στον τομέα του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, τα κράτη μέλη, μέσω διεθνών συμφωνιών, έχουν αναπτύξει διμερείς ή πολυμερείς πολιτικές με τρίτες χώρες. Ωστόσο, αυτή η τακτική είναι πολύ αποσπασματική

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ L 166 της 30.4.2004, σ. 1).

⁽³⁾ Σύμβαση για την θέσπιση διεθνούς συστήματος για τη διατήρηση των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης, Γενεύη, 68η Σύνοδος της Γενικής Διάσκεψης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (21 Ιουνίου 1982, σύμβαση C157).

⁽⁴⁾ Σύσταση για τη θέσπιση διεθνούς συστήματος για τη διατήρηση των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης, Γενεύη, 69η Σύνοδος της Γενικής Διάσκεψης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (20 Ιουνίου 1983, σύσταση R167).

και ελλιπής, διότι συχνά επικεντρώνεται μόνο στην προστασία των πολιτών των συμβαλλόμενων χωρών ή ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένα συμφέροντα που δεν είναι πάντοτε τα ίδια για όλα τα κράτη μέλη.

2.2 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι αυτή η διμερής διεθνής κανονιστική δομή, αν και σημαντική, μπορεί να οδηγήσει σε καταστάσεις όπου όλοι οι πολίτες τρίτων χωρών δεν θα απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα ή εγγυήσεις στην επικράτεια της Ένωσης. Για παράδειγμα, σε ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος ένας πολίτης τρίτης χώρας θα δικαιούται κοινωνική ασφάλιση ή εξαγωγή συντάξεως, μόνον εφόσον υφίσταται διμερής συμφωνία που να προβλέπει την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Συνεπώς, ένας αλλοδαπός προερχόμενος από τρίτη χώρα που έχει υπογράψει διμερή συμφωνία θα χαιρεί αναγνώρισης των ασφαλιστικών του δικαιωμάτων, ενώ ένας άλλος, προερχόμενος από τρίτη χώρα που δεν έχει υπογράψει σχετική συμφωνία, δεν θα απολαύει αυτού του δικαιώματος, παρά το ενδεχόμενο να εργάζεται και οι δύο στην ίδια επιχείρηση και να εντάσσονται στην ίδια επαγγελματική κατηγορία. Επίσης, ένας πολίτης τρίτης χώρας θα μπορούσε σε ένα κράτος μέλος να χαιρεί προστασίας και όχι σε ένα άλλο, λόγω εφαρμογής διαφορετικής εθνικής νομοθεσίας, με αποτέλεσμα να θίγεται ο θεμιτός ανταγωνισμός μεταξύ κρατών μελών. Έτσι, στην πρώτη περίπτωση, ο αλλοδαπός εργαζόμενος καταβάλλει εισφορές ενώ στη δεύτερη περίπτωση, όχι. Τούτο συνεπάγεται οικονομικό πλεονέκτημα για το δεύτερο κράτος, που εξοικονομεί κοινωνικές δαπάνες. Με τον τρόπο αυτό, θίγεται η εικόνα της Ευρώπης ως χώρου ισότητας όπου οι διακρίσεις απουσιάζουν ή εξαλείφονται.

2.3 Επίσης, τούτο θα αποτελούσε καταστρατήγηση της αρχής που προβλέπεται στην οδηγία για την απόσπαση των εργαζομένων και απαιτεί την ίδια μεταχείριση για τον αποσπασμένο εργαζόμενο με εκείνη του πολίτη του κράτους μέλους.

2.4 Η ΕΟΚΕ θεωρεί επίσης ότι η εξωτερική διάσταση των κανόνων συντονισμού πρέπει να χρησιμεύσει για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των Ευρωπαίων πολιτών όταν βρίσκονται εκτός της επικράτειας της Ένωσης ή όταν έχουν δραστηριοποιηθεί ή δραστηριοποιούνται επαγγελματικά σε τρίτες χώρες.

2.5 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι χωριστές διαπραγματεύσεις, εκ μέρους μεμονωμένων κρατών μελών της Ένωσης, για τη σύναψη διμερών συμφωνιών με όλες τις τρίτες χώρες, κάθε μία χωριστά, αποτελούν θετική και αξιέπαινη πρωτοβουλία αλλά ατελή. Η απαιτούμενη προσπάθεια είναι τεράστια, υπερβολική και δυσανάλογη και όχι πάντοτε επιτυχής, ενώ οι συμφωνίες αυτές μπορεί να έχουν διαφορετικό περιεχόμενο και να είναι ακόμη και αντιφατικές μεταξύ τους. Επιπλέον, κατά τις διαπραγματεύσεις, ειδικά με ορισμένες αναδυόμενες χώρες με μεγάλη ισχύ και επιρροή (π.χ. BRIC), μπορεί να δημιουργηθούν ανισορροπίες δυνάμεων εάν τα κράτη μέλη δεν δρουν συλλογικά, με κοινά συμφέροντα και θέσεις. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις η ίδια η ΕΕ με τρίτες χώρες ή ενώσεις τρίτων χωρών για θέματα κοινωνικής ασφάλισης και, ενδεχομένως, να τις ολοκληρώσει, σύμφωνα με τις Συνθήκες.

2.6 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι με τον τρόπο αυτό, ιδίως στις περιπτώσεις αποσπασμένων ή διακινούμενων εργαζομένων, θα αποφευχθεί η διπλή καταβολή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης τόσο στο κράτος απασχόλησης όσο και στο κράτος προέλευσης. Από την άποψη αυτή, θα πρέπει να τονιστεί ότι με την εξάλειψη της διπλής

καταβολής εισφορών, οι δαπάνες περιορίζονται σημαντικά. Τούτο θα ωφελήσει την κινητικότητα των εργαζομένων, την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων στο εξωτερικό και θα ενισχύσει την εγκατάσταση στην επικράτεια της Ένωσης επιχειρήσεων από άλλες χώρες. Επιπλέον, θα μπορούσε να διαμορφωθεί ένας ενιαίος κανόνας για να αποφευχθεί η εφαρμογή του νόμου του τόπου εργασίας ή του κράτους προέλευσης κατά περίπτωση, αυθαίρετα και σύμφωνα με διακριτική ευχέρεια, με κριτήριο το συμφέρον, καθώς επίσης και για να αποτραπεί η δυνατότητα οι υποχρεώσεις φορολογίας και κοινωνικής ασφάλισης να μην αφορούν το ίδιο κράτος.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η ΕΟΚΕ έχει γνωμοδοτήσει σχετικά με τους κανονισμούς συντονισμού που επεκτείνουν το προσωπικό πεδίο εφαρμογής (νέες ομάδες) και το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής (νέες παροχές) στην επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες μη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Νορβηγία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Ελβετία), οι κανονισμοί αυτοί ισχύουν και έχουν αποτελέσει τη βάση και το πρότυπο για άλλες πολυμερείς πράξεις. Το καλύτερο παράδειγμα είναι η Ιβηροαμερικανική Σύμβαση για την Κοινωνική Ασφάλιση, ένα αυθεντικό επίτευγμα των ευρωπαϊκών κανόνων συντονισμού. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι οι κανόνες διεθνούς συντονισμού των κρατών μελών ή της Ένωσης πρέπει να εμπνέονται και να επηρεάζονται από τις κύριες αρχές και τις τεχνικές του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004, που ισχύει για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

3.2 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι τα κοινωνικά πρότυπα, και ιδίως οι διατάξεις για την κοινωνική ασφάλιση, μπορούν να υπερβούν τα γεωγραφικά όρια και να εφαρμόζονται εκτός Ευρώπης. Συνεπώς, αρχές όπως η ίση μεταχείριση μεταξύ εργαζομένων από τα κράτη μέλη μπορούν να προστατεύσουν τον εργαζόμενο από την ΕΕ και να παράγουν έννομα αποτελέσματα ακόμη και εκτός της επικράτειας της ΕΕ. Πράγματι, οι αποφάσεις που εξέδωσε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις υποθέσεις Boukhalfa, C-214/94 (Βέλγος εργαζόμενος που αμειβόταν λιγότερο από τους Γερμανούς συναδέλφους του στο Γερμανικό Προξενείο στην Αλγερία), Higar-din, 112/75, Fiege, 110/73, Horst, C-247/96 και Van Roosma-len, 300/84 (αναγνώριση περιόδων ασφάλισης στην Αλγερία και το Βελγικό Κονγκό, από τη Γαλλία και το Βέλγιο, αντίστοιχα, σε όλους τους πολίτες της ΕΕ και όχι μόνο στους Γάλλους και Βέλγους) αποτελούν σαφή απόδειξη ότι η αρχή της μη διάκρισης μπορεί να έχει εξωεδαφική εφαρμογή ακόμη και σε περιπτώσεις που υπερβαίνουν την επικράτεια της Ένωσης. Επιπλέον, αυτή η «εγκλιτική ισχύς» επιβεβαιώνεται με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις υποθέσεις Prodest, 237/83 και Aldewered, C-60/93, όπου αναγνωρίζεται η εγκυρότητα της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71⁽⁵⁾ σε περιπτώσεις προσωρινής μετακίνησης εργαζομένων από την ΕΕ σε τρίτες χώρες.

3.3 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την υιοθέτηση των αποφάσεων σχετικά με τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στο πλαίσιο των συμφωνιών σταθεροποίησης και σύνδεσης με το Ισραήλ, την Τυνησία, την Αλγερία, το Μαρόκο, την Κροατία και την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, με τις οποίες καθορίζεται η θέση που πρέπει να λαμβάνει η

Ευρωπαϊκή Ένωση στα Συμβούλια Σύνδεσης. Με τις πράξεις αυτές, επιτυγχάνεται ποιοτική βελτίωση στην πολιτική της Ένωσης όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση διότι θεσπίζεται και διευθετείται διμερώς (ΕΕ/συνδεδεμένη χώρα) η αρχή της ίσης μεταχείρισης και η εξαγωγή των συντάξεων. Κατά συνέπεια, πρόκειται για αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις που αφορούν τόσο τους πολίτες της ΕΕ που εργάζονται ή εργάστηκαν σε μία από αυτές τις χώρες όσο και τους πολίτες των συνδεδεμένων χωρών που εργάζονται ή εργάστηκαν στην επικράτεια της Ένωσης. Δεν πρόκειται πλέον για μονομερείς ρυθμίσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εφαρμόζονται προς μία μόνο κατεύθυνση, αλλά για διεθνείς δεσμεύσεις αμοιβαία επωφελείς για τα συμβαλλόμενα μέρη. Επιπλέον, αυτό το είδος συμφωνιών και οι διατάξεις εφαρμογής τους απλουστεύουν το πλαίσιο διότι συγκεντρώνουν σε μία ενιαία νομική πράξη πληθώρα διμερών συμβάσεων.

3.4 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρωτοβουλία της ΔΟΕ σχετικά με ένα «ελάχιστο επίπεδο κοινωνικής προστασίας» που, κατά τη γνώμη της, δεν μπορεί να είναι ούτε ενιαίο, ούτε ομοιόμορφο, ούτε να λειτουργεί ως κανόνας που θα περιορίζει την ανάπτυξη των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, αλλά πρέπει να θεωρηθεί ως ένα ελάχιστο όριο που πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω. Πράγματι, το «ελάχιστο επίπεδο κοινωνικής προστασίας» πρέπει να αποτελεί αντικείμενο σταθερής προόδου και βελτίωσης σε συνεχή εξέλιξη με ένα σκοπό: την ολοκληρωμένη προστασία των εργαζομένων και των πολιτών.

3.5 Η ΕΟΚΕ συνηγορεί υπέρ του να αποκτήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση έναν μηχανισμό συνεργασίας (ομάδα εργασίας) μεταξύ κρατών μελών με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών, την παρουσίαση ορθών πρακτικών στον τομέα του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, την εις βάθος εξέταση των καλύτερων μεθόδων συνδυασμού και συμπλήρωσης των εθνικών και των ενωσιακών πολιτικών και τον σχεδιασμό μελλοντικών δράσεων της ΕΕ σε σχέση με τρίτες χώρες.

3.6 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, σε αυτή τη διαδικασία εξωτερικής διάστασης των κανόνων συντονισμού, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και ιδίως, μεταξύ αυτών, οι οργανώσεις των εργαζομένων και των εργοδοτών. Η επιρροή αυτών των διατάξεων στις εργασιακές σχέσεις και η ποικιλομορφία των ενδιαφερόμενων κατηγοριών, καθιστά χρήσιμη τη συνεκτίμηση των προτάσεων των κυβερνητικών και των μη κυβερνητικών φορέων. Στην έκτη συνάντηση της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών ΕΕ – Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής, που διοργανώθηκε από την ΕΟΚΕ στη Μαδρίτη τον Μάιο του 2010, εντοπίστηκαν ορισμένα αιτήματα που σχετίζονται με την εξωτερική διάσταση της κοινωνικής ασφάλισης και την ανάγκη για μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των χωρών της ΕΕ και όλων των χωρών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής, ιδιαίτερα εκείνων με τις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση διατηρεί στρατηγική εταιρική σχέση, όπως η Βραζιλία και το Μεξικό.

3.7 Επισημαίνεται ακόμη η συνάντηση ΕΕ – Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής σε επίπεδο υπουργών και υπεύθυνων κοινωνικής ασφάλισης, που πραγματοποιήθηκε στο Alcalá de Henares τον Μάιο του 2010, η οποία μπορεί να θεωρηθεί ως πυρήνας και αφετηρία των προπαθειών σε επίπεδο ΕΕ για τον συντονισμό της εξωτερικής διάστασης της κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και ως έναυσμα της υπό εξέταση ανακοίνωσης.

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (Ελληνική ειδική έκδοση: Κεφάλαιο 5 τόμος 1 σ. 73-119).

3.8 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι είναι σκόπιμο να επεκταθεί η συνολική ευρωπαϊκή προσέγγιση μέσω συμφωνιών της ΕΕ με τρίτες χώρες και περιφερειακές ενώσεις, δεδομένου ότι η προσέγγιση αυτή είναι πιο πρόσφορη και πιο αποτελεσματική από τις καθαρά εθνικές προσεγγίσεις, όπου τα κράτη μέλη ενεργούν μονομερώς. Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζεται ως υπόδειγμα η Ιβηροαμερικανική Σύμβαση για την Κοινωνική Ασφάλιση⁽⁶⁾. Σχετικά, η ΕΟΚΕ καλεί τον Ιβηροαμερικανικό οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης να εξετάσει το ενδεχόμενο μελλοντικής προσχώρησης στην ισχύουσα Σύμβαση και άλλων κρατών μελών της ΕΕ, εκτός της Πορτογαλίας και της Ισπανίας, έτσι ώστε με μία μόνο πράξη κύρωσης να θεσπιστούν σχέσεις στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης με πολλές χώρες της Λατινικής Αμερικής, και να αποφευχθεί πληθώρα διμερών διαπραγματεύσεων και συμφωνιών.

4. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της παρούσας κατάστασης

4.1 Η συνολική προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά τη διεθνή κοινωνική ασφάλιση είναι απαραίτητη, προκειμένου να συμπληρώνει τις σχετικές πολιτικές των κρατών μελών έναντι τρίτων χωρών διότι, διαφορετικά, δεν είναι δυνατόν να τηρηθούν πλήρως οι υποχρεώσεις που απορρέουν από το δικαίωμα της ΕΕ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η απόφαση *Gottardo*, C-55/00, με την οποία το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με βάση την αρχή της ίσης μεταχείρισης, διευρύνει το προσωπικό πεδίο εφαρμογής όλων των διμερών συμβάσεων ενός κράτους της ΕΕ με τρίτη χώρα σε όλους τους πολίτες της Ένωσης, ακόμη και όταν η συγκεκριμένη νομική πράξη περιλαμβάνει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής της αποκλειστικά τους πολίτες των συμβαλλομένων κρατών.

4.1.1 Παράλληλα, η απόφαση αυτή του δικαστηρίου αναγνωρίζει ότι οι υποχρεώσεις που απορρέουν από το διατακτικό δεσμεύουν αποκλειστικά τα κράτη μέλη και όχι τις τρίτες χώρες, επί των οποίων το Δικαστήριο δεν διαθέτει καμία αρμοδιότητα. Με τον τρόπο αυτό, υπογραμμίζεται η δυσκολία εκτέλεσης της δικαστικής απόφασης, δεδομένου ότι η τρίτη χώρα μπορεί να αρνηθεί τη διέγερση του προσωπικού πεδίου εφαρμογής της σύμβασης σε όλους τους πολίτες της Ένωσης και, συγκεκριμένα, την κατάρτιση πιστοποιητικού, την αναγνώριση του δικαιώματος παροχών υγείας ή απλώς την διαβίβαση δεδομένων σχετικών με πρόσωπα που δεν εμπίπτουν στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης.

4.1.2 Από την άποψη αυτή, η σημασία της απόφασης *Gottardo* έγκειται στο ότι ενώ αναπτύσσει την εξωτερική διάσταση των κανόνων της ΕΕ, καθορίζει παράλληλα τα όρια και τις αδυναμίες της, εφόσον απαιτείται η συνεργασία άλλων κρατών ή υπερεθνικών περιφερειακών οργανισμών.

4.1.3 Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ ζητά να δρομολογηθεί μια διαδικασία προβληματισμού σχετικά με την ανάγκη προώθησης μιας κοινής ενωσιακής προοπτικής όσον αφορά τη διεθνή κοινωνική ασφάλιση, μέσω συμφωνιών της ΕΕ ή πολιτικών αμοιβαίας συνεργασίας με άλλους διεθνείς παράγοντες.

4.2 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την υιοθέτηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1231/2010⁽⁷⁾ για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 στους πολίτες τρίτων χωρών. Ωστόσο, θεωρεί ότι εξακολουθούν να υφίστανται ελλείψεις και νομικά κενά, τα οποία ακριβώς επιδιώκει να καλύψει η νέα προσέγγιση που παρουσιάζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής. Πράγματι, ο κανονισμός αυτός ενεργοποιείται μόνο όταν υφίσταται το διασυνοριακό στοιχείο εντός της ΕΕ. Κατά συνέπεια, η αρχή της ίσης μεταχείρισης που προβλέπεται στον κανονισμό εφαρμόζεται μόνο, σε γενικές γραμμές, σε περίπτωση που ο εργαζόμενος από τρίτη χώρα έχει εργαστεί σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη. Συνεπώς, η πλειονότητα των μεταναστών από τρίτες χώρες, οι οποίοι έχουν εργαστεί μόνο σε ένα κράτος μέλος της Ένωσης, δεν εμπίπτουν στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1231/2010. Τούτο σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι αυτοί δεν διασφαλίζονται από καμία εγγύηση της Ένωσης όσον αφορά την ίση μεταχείριση και την απουσία διακρίσεων, αλλά εξαρτώνται από την εκάστοτε εθνική νομοθεσία. Επιπλέον, ο εν λόγω κανονισμός δεν προβλέπει τον συνυπολογισμό των περιόδων ασφάλισης στο κράτος προέλευσης του εργαζόμενου ή την εξαγωγή των συντάξεων προς το κράτος αυτό. Τέλος, ο κανονισμός δεν ζητά ούτε απαιτεί αμοιβαιότητα για τους πολίτες της Ένωσης, οι οποίοι δεν θα λάβουν καμία αντιστάθμιση από τις τρίτες χώρες.

4.3 Η ΕΟΚΕ θεωρεί, επίσης, ότι σημειώθηκε πολύ σημαντική πρόοδος όσον αφορά την εξωτερική διάσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την υιοθέτηση των οδηγιών⁽⁸⁾ για τη μετανάστευση και με τις υπό συζήτηση προτάσεις της Επιτροπής στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο. Πράγματι, στις υιοθετηθείσες οδηγίες, η αρχή της ίσης μεταχείρισης στην κοινωνική ασφάλιση επεκτείνεται, με ορισμένους επιμέρους περιορισμούς, στους διακινούμενους εργαζόμενους από τρίτες χώρες. Επίσης, προβλέπεται η δυνατότητα εξαγωγής και μεταφοράς των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων σε τρίτες χώρες, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους πολίτες του συγκεκριμένου κράτους μέλους, χωρίς ανάγκη ύπαρξης διμερούς σύμβασης ή συμφωνίας. Ωστόσο, εξακολουθούν να υφίστανται ζητήματα που δεν καλύπτονται όπως η αμοιβαιότητα, ο συνυπολογισμός των περιόδων ασφάλισης εκτός ΕΕ ή η εξαγωγή των συντάξεων, όταν στο δικαίωμα ενός κράτους δεν προβλέπεται αυτό το δικαίωμα για τους δικούς τους πολίτες. Η ΕΟΚΕ ελπίζει επίσης ότι, όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση, οι υιοθετηθείσες οδηγίες για τη μετανάστευση θα χρησιμεύσουν ως γενική βάση για τις υπό κατάρτιση οδηγίες, με προσαρμογές στις διάφορες καταστάσεις και κατηγορίες δικαιούχων.

5. Έννοιες

5.1 **Διεθνής συντονισμός της κοινωνικής ασφάλισης.** Ο συντονισμός των καθεστώτων κοινωνικής ασφάλισης έχει ως στόχο να προστατεύει τον εργαζόμενο ο οποίος έχει δραστηριοποιηθεί

⁽⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1231/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, για την επέκταση της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 987/2009 στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν διέπονται ήδη από τους κανονισμούς αυτούς μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους, (ΕΕ L 344 της 29.12.2010, σ. 1).

⁽⁸⁾ Ιδίως της οδηγίας 2011/98/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους υπηκόους τρίτων χωρών ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια κράτους μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος (ΕΕ L 343 της 23.12.2011, σ. 1).

⁽⁶⁾ Πολυμερής Ιβηροαμερικανική Σύμβαση για την Κοινωνική Ασφάλιση της 10ης Νοεμβρίου 2007.

επαγγελματικά σε δύο ή περισσότερα κράτη και έχει υπαχθεί σε διαφορετικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη συνάπτουν διακρατικές συμβάσεις που συχνά περιέχουν ρήτρες για την ίση μεταχείριση, την μία και μόνη εφαρμοστέα νομοθεσία, τη διατήρηση της υπαγωγής στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και των ασφαλιστικών δικαιωμάτων του κράτους προέλευσης στην περίπτωση διακινούμενων εργαζομένων, την εξαγωγή των συντάξεων και τον συνυπολογισμό των περιόδων που καλύπτονται από τα συμβαλλόμενα κράτη. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 883/2004 που τον διαδέχθηκε αποτελούν τα νομικά μέσα της ΕΕ που καθορίζουν τους κανόνες ρύθμισης και εφαρμογής των αρχών αυτών στην ΕΕ και χρησιμεύουν επίσης ως βάση για τη σύναψη συμφωνιών με τρίτες χώρες.

5.2 Εθνική προοπτική της εξωτερικής διάστασης της κοινωνικής ασφάλισης. Η προοπτική αυτή καθορίζεται από συμφωνίες που έχουν συνάψει μεμονωμένα κράτη μέλη με τρίτες χώρες. Με τις συμφωνίες αυτές επιδιώκεται η προστασία ως προς την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων που έχουν ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα σε δύο χώρες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, εμπίπτουν στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής τους μόνο οι πολίτες των συμβαλλόμενων χωρών.

5.3 Ενωσιακή προοπτική της εξωτερικής διάστασης της κοινωνικής ασφάλισης. Η προοπτική αυτή λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα της ΕΕ στο σύνολό της. Πρόκειται για τη διαπραγμάτευση συμφωνιών της ΕΕ με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες ή για την ανάληψη άλλων ενεργειών με στόχο την κοινωνική πρόνοια. Κατ' αρχήν, καλύπτει όλους τους Ευρωπαίους πολίτες.

5.4 Συμφωνίες Σταθεροποίησης και/ή Σύνδεσης. Μπορεί να προβλέπουν την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης και την εξαγωγή των συντάξεων και ισχύουν για τους πολίτες της ΕΕ και τους πολίτες της συμβαλλόμενης χώρας. Η εκτέλεση πραγματοποιείται μέσω αποφάσεων.

5.5 Συμφωνίες της ΕΕ με τρίτες χώρες για την κοινωνική ασφάλιση. Ανύπαρκτες μέχρι στιγμής, θα μπορούσαν να συνιστανται, αρχικά, στον καθορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας για την αποφυγή των διπλών εισφορών, να προβλέπουν τη δυνατότητα εξαγωγής των συντάξεων και, τελικά, τον συνυπολογισμό των περιόδων ασφάλισης. Οι συμφωνίες αυτές διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό από τις προηγούμενες, οι οποίες είναι πολύ πιο γενικές και δευτερευόντως μόνο καλύπτουν ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης.

5.6 Συμφωνίες σύνδεσης, εμπορικές ή οικονομικές. Ρυθμίζουν εμπορικά και οικονομικά θέματα, ή ακόμη και πολιτικά, θέματα αειφόρου ανάπτυξης και συνεργασίας μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών ή περιφερειών. Σε ορισμένες από αυτές περιλαμβάνονται ρήτρες κοινωνικής ασφάλισης.

6. Παραδείγματα

6.1 Ίση μεταχείριση και εξαγωγή συντάξεων

6.1.1 Εργαζόμενοι από κράτη μέλη της ΕΕ (Α και Β) που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά σε τρίτη χώρα (Γ), η οποία δεν περιλαμβάνει στην νομοθεσία της για την κοινωνική ασφάλιση την

ασφάλιση αλλοδαπών ούτε την εξαγωγή των συντάξεων. Το κράτος Α έχει συνάψει διμερή σύμβαση που περιλαμβάνει την ίση μεταχείριση και τη διατήρηση των κεκτημένων δικαιωμάτων (εξαγωγή των συντάξεων). Το κράτος Β δεν έχει συνάψει καμία συμφωνία με το κράτος Γ. Η κατάσταση των εργαζομένων των κρατών Α και Β είναι εντελώς διαφορετική. Ενώ ο πρώτος δικαιούται κοινωνικής ασφάλισης στη χώρα Γ, και όταν φθάσει σε συντάξιμη ηλικία, μπορεί να εισπράττει τη σύνταξη στο κράτος Α σε περίπτωση επιστροφής του, ο εργαζόμενος από το κράτος Β δεν δικαιούται σύνταξη και, ακόμη και αν δικαιούται, δεν θα μπορεί να την εισπράττει στη χώρα προέλευσής του. Πρόκειται για παράδειγμα διαφορετικής μεταχείρισης λόγω της ύπαρξης ή μη διμερούς σύμβασης, η οποία συνήθως εξαρτάται από το ενδιαφέρον της χώρας Γ να διαπραγματευθεί με το ένα ή το άλλο κράτος μέλος της ΕΕ. Στην περίπτωση αυτή, θα ήταν πολύ πιο χρήσιμη η άμεση διαπραγμάτευση μιας σύμβασης κοινωνικής ασφάλισης μεταξύ της ΕΕ και της χώρας Γ. Μια άλλη δυνατότητα είναι η συμπερίληψη σε γενικότερες συμφωνίες (περιφερειακές, πολυμερείς, εταιρικής σχέσης κλπ.), ενός κεφαλαίου για την κοινωνική ασφάλιση που να περιλαμβάνει ρήτρες για την ίση μεταχείριση και την εξαγωγή των συντάξεων.

6.1.2 Εργαζόμενοι από κράτη μέλη της ΕΕ (Α και Β) που αποσπάστηκαν από τις επιχειρήσεις τους στην τρίτη χώρα Γ για δύο χρόνια. Η νομοθεσία της χώρας Γ απαιτεί την καταβολή εισφορών για τους εργαζομένους που ασκούν δραστηριότητα στο έδαφός της. Επιπλέον, η νομοθεσία των κρατών μελών Α και Β προβλέπει την καταβολή των εισφορών για τους αποσπασμένους. Ακόμη, το κράτος Α έχει συνάψει διμερή συμφωνία με το κράτος Γ για την καταβολή ασφαλιστικών εισφορών μόνο στο κράτος προέλευσης. Αντίθετα, η επιχείρηση από το κράτος Β οφείλει να καταβάλλει διπλές ασφαλιστικές εισφορές: στο κράτος προέλευσης και στο κράτος Γ. Σε αυτή την περίπτωση, η επιχείρηση του κράτους Β που αποσπά εργαζομένους της θα απολέσει ανταγωνιστικότητα λόγω του υψηλότερου κόστους κοινωνικής ασφάλισης, το οποίο θα μπορούσε να αποφευχθεί εάν η συμφωνία κοινωνικής ασφάλισης είχε συναφθεί άμεσα μεταξύ της ΕΕ και της τρίτης χώρας Γ.

6.1.3 Εργαζόμενοι από τις τρίτες χώρες Γ και Δ που ασκούν δραστηριότητα στο κράτος μέλος Α της ΕΕ, το οποίο έχει συνάψει συμφωνία κοινωνικής ασφάλισης με τη χώρα Γ αλλά όχι με τη χώρα Δ. Η νομοθεσία του κράτους μέλους Α δεν προβλέπει την αρχή της ίσης μεταχείρισης ούτε την εξαγωγή των συντάξεων. Επιπλέον, το καθεστώς των εργαζομένων Γ και Δ δεν καλύπτεται από καμία νομική πράξη της Ένωσης (π.χ. εποχικοί εργαζόμενοι). Οι εργαζόμενοι δεν απολαύουν της ίδιας προστασίας (πλήρη δικαιώματα για τον εργαζόμενο από τη χώρα Γ και απουσία δικαιωμάτων για τον εργαζόμενο από τη χώρα Δ), επομένως η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εφαρμόζεται πλήρως. Αυτό δεν θα συνέβαινε αν η ίδια η ΕΕ είχε διαπραγματευτεί συμφωνία κοινωνικής ασφάλισης με τη χώρα Δ.

6.1.4 Εργαζόμενοι από την τρίτη χώρα Γ που ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα στα κράτη μέλη Α και Β της ΕΕ. Το κράτος Α προβλέπει στην νομοθεσία του την εξαγωγή των συντάξεων ή έχει συνάψει διμερή συμφωνία με τη χώρα Γ που προβλέπει την εξαγωγή αυτή. Το κράτος Β, όχι. Και οι δύο εργαζόμενοι έχουν αποκομίσει συνταξιοδοτικά δικαιώματα στο κράτος μέλος της ΕΕ όπου εργάστηκαν και έχουν επιστρέψει στη χώρα τους. Ο εργαζόμενος που απασχολήθηκε στο κράτος μέλος Α μπορεί να λάβει σύνταξη, ενώ αυτός που απασχολήθηκε στο κράτος Β χάνει τα συνταξιοδοτικά του δικαιώματα. Ούτε κι αυτό δεν θα συνέβαινε εάν η ΕΕ είχε συνάψει συμφωνία που θα κάλυπτε αυτά ή άλλα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης.

6.1.5 Εργαζόμενοι από τρίτη χώρα που ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα στα κράτη μέλη Α και Β της ΕΕ. Η νομοθεσία του κράτους μέλους Α προβλέπει την αρχή της ίσης μεταχείρισης σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, ενώ του κράτους Β, όχι. Στην πρώτη περίπτωση, ο εργαζόμενος από τρίτη χώρα οφείλει να καταβάλλει εισφορές ενώ στη δεύτερη, όχι. Τούτο συνεπάγεται οικονομικό πλεονέκτημα για το κράτος Β και θίγεται η εικόνα της ΕΕ ως χώρου ισότητας χωρίς διακρίσεις. Το ζήτημα αυτό θα είχε επίσης επιλυθεί με συμφωνία σε επίπεδο ΕΕ.

6.2 **Αμοιβαιότητα.** Εργαζόμενος, πολίτης τρίτης χώρας Β, που απασχολείται σε κράτος μέλος Α της ΕΕ όπου, σύμφωνα με τη εθνική ή ενωσιακή νομοθεσία για την κοινωνική ασφάλιση, αναγνωρίζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης. Εργαζόμενος από το κράτος μέλος Α της ΕΕ που ασκεί δραστηριότητα στην τρίτη χώρα Β, όπου δεν προβλέπεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης. Δεδομένου ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν υπόκειται σε αμοιβαιότητα, ούτε στο εθνικό δίκαιο, ούτε στο ενωσιακό, δημιουργείται κατάσταση κατάφωρης άνισης μεταχείρισης. Το ζήτημα αυτό θα είχε επιλυθεί με μια συμφωνία κοινωνικής ασφάλισης σε επίπεδο ΕΕ, καθώς θα προβλεπόταν αμοιβαιότητα όσον αφορά την ίση μεταχείριση.

6.3 **Συνέπειες της απόφασης Gottardo.** Εργαζόμενος, πολίτης του κράτους μέλους Α της ΕΕ, που απασχολήθηκε στο κράτος μέλος Β και στην τρίτη χώρα Γ. Μεταξύ Β και Γ έχει συναφθεί διμερής σύμβαση για την κοινωνική ασφάλιση στην οποία εμπίπτουν αποκλειστικά οι πολίτες των συμβαλλομένων κρατών. Αντίθετα, δεν υπάρχει διμερής σύμβαση μεταξύ των κρατών Α και Γ. Ο εργαζόμενος δηλώνει ότι κατέβαλε συνταξιοδοτικές εισφορές επί 8 έτη στο κράτος Β και 10 στο κράτος Γ. Το κράτος Β απαιτεί 15 χρόνια εισφορών για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Σε συμμόρφωση με την απόφαση Gottardo, το κράτος μέλος Β οφείλει να συνυπολογίσει την περίοδο εισφορών που έχει κατοχυρώσει ο εργαζόμενος στο κράτος Γ. Για να συμβεί όμως αυτό, απαιτείται η συνεργασία του κράτους Γ που ενημερώνει επίσημα για τις κατοχυρωμένες περιόδους εισφορών. Δεδομένου ότι το κράτος Γ δεν δεσμεύεται από την απόφαση Gottardo, μπορεί να απορρίψει το αίτημα. Κατά συνέπεια, η απόφαση αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί χωρίς την καλή θέληση του κράτους Γ. Προκειμένου να καλυφθεί αυτό το κενό απαιτείται συνεργασία της ΕΕ με τις τρίτες χώρες για τη συμμόρφωση. Θα πρέπει, επίσης, να αναγνωριστεί στην Επιτροπή ένας ρόλος παρακολούθησης και συντονισμού, έτσι ώστε οι διμερείς συμφωνίες που συνάπτονται ή επανεξετάζονται να καλύπτουν όλους τους πολίτες της Ένωσης.

Βρυξέλλες, 14 Νοεμβρίου 2012.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON
